

Αθεΐα και “αθεΐα”. Γράφει ο Μοναχός Μωϋσής, αγιορείτης

Περιττό να τονίσουμε ότι η άρνηση της ύπαρξης του Θεού είναι δικαίωμα του καθενός. Ο Θεός μας έδωσε απεριόριστη ελευθερία, ώστε αν θέλουμε και να τον αρνηθούμε.

Δεν θα επιχειρήσω διόλου να αποδείξω την ύπαρξη του Θεού. Πιστεύω ότι δεν αποδεικνύεται λογικά η ύπαρξή του, αλλά μόνο βιώνεται στα βάθη της καρδιάς. Είναι ελεύθερος λοιπόν κάποιος να πρεσβεύει ό,τι θέλει. Δεν χρειάζεται όμως καθόλου ένας άθεος να ειρωνεύεται έναν πιστό και φυσικά το αντίθετο.

Επιτρέψτε να πω πως ο άθεος προσπαθεί εναγώνια να πείσει τον εαυτό του ότι δεν υπάρχει Θεός, δεν αφήνει γι’ αυτόν χώρο στην καρδιά του και ζει στην απόλαυση της ύλης. Που αδυνατεί να χαροποιήσει το πνεύμα. Ο Νίτσε φτάνει εύστοχα να πει: “Απαίσιε άνθρωπε, δεν ανέχεσαι εκείνον που είδε τα βάθη σου και γι’ αυτό τον εκδικείσαι”. Η πολλή λογική οδηγεί στην αθεΐα, όχι ότι η πίστη είναι παράλογη, αλλά ο ψυχρός ορθολογισμός κοιτά μόνο στη γη. Ο υλισμός επίσης δεν αφήνει χώρο για το Θεό. Ο φυσιοκρατικός πανθεισμός, κατά τον Σοπενχάουερ, οδηγεί σε μία ευγενή αθεΐα.

Διάφορες νεότερες φιλοσοφικές θεωρίες έχουν αρκετά αθεϊστικά στοιχεία, όπως ο θετικισμός, ο διαλεκτικός ή ιστορικός υλισμός, ο πανσεξουαλισμός, κάποιες αποχρώσεις και αυτού του υπαρξισμού και αρκετές άλλες. Η θρησκευτικότητα θεωρείται αποκόρημα της φαντασίας. Ο Νίτσε στον “Υπεράνθρωπό” του διακηρύσσει ότι κανείς άλλος Θεός δεν υπάρχει πλην του εαυτού του ανθρώπου και στον “Ζαρατούστρα” λέει ότι ο Θεός πέθανε. Κατά τον Μαρξ ο Θεός δεν είναι μια οντολογική πραγματικότητα αλλά η αντικειμενικά προβαλλόμενη φύση. Ο Σαρτρ και ο Καμί τελικά θεοποιούν τον άνθρωπο.

Είναι νομίζουμε αρκετά ενδιαφέρουσα η γνώμη του K. Joel. “Δεν υπήρξαν γνήσιοι φιλόσοφοι της αθεΐας, όπως δεν υπήρξαν γνήσιοι υλιστές και αρνητές της ψυχής. Όσοι κατά καιρούς θεωρήθηκαν ως άθεοι δεν υπήρξαν στην πραγματικότητα τέτοιοι. Αυτοί δεν υπήρξαν αρνητές του θείου, αλλά αρνητές ενός ισχύοντος Θεού ή ενός ορισμένου τρόπου γνώσεως του Θεού. Οι λίγοι όμως φιλόσοφοι, οι οποίοι πράγματι κατά τους νεότερους χρόνους, χαρακτηρίστηκαν ως άθεοι, υπήρξαν ουσιαστικά αντιθεϊστές”. Ο Γιάσπερς, που μελέτησε καλά τον Νίτσε, λέει πως ο αντιθεϊσμός του περιέχει θρησκευτική νοσταλγία. Ο αντιθεϊσμός και ο υλισμός φέρνουν το μηδενισμό, που δεν χαρίζει γαλήνη στην ψυχή του ανθρώπου, μα μελαγχολία και μοναξιά.

Στη Γραφή, η αθεΐα χαρακτηρίζεται αφροσύνη. Η θρησκευτική ορμή του ανθρώπου είναι τόσο πλούσια και μεγάλη, ώστε και οι άθεοι δημιουργούν θρησκευτικά υποκατάστατα, ανεβάζοντας στον άδειο θρόνο του Θεού, κατά τον καθηγητή Νικόλαο Λούβαρι, διάφορα είδωλα: Το χρυσό μοσχάρι, τη φύση, τη μαγεία, το κράτος, την επιστήμη, την τεχνική, τη μοίρα, τον ελεύθερο έρωτα. Σύγχρονοι νεοέλληνες καθηγητές, διανοούμενοι, δημοσιογράφοι προσκυνούν την άρνηση του Θεού και διακωμωδούν όσους προσκυνούν τον αληθινό Θεό. Υπάρχει μία ψυχολογική ερμηνεία στο γεγονός. Προσποιούμενοι κάποιους άθεους θέλουν να δικαιολογήσουν την αδιάφανη διαγωγή τους και την άτακτη ζωή τους. Έτσι τους ικανοποιούν και ευχαριστούν και διάφορα πραγματικά ή μη εκκλησιαστικά σκάνδαλα.

Η αθεΐα έχει σχέση και με την ημιμάθεια, την υπερηφάνεια και την όπως είπαμε άστατη ζωή. Έτσι μπορούμε άνετα να πούμε πως η αθεΐα δεν οφείλεται σε αντικειμενικά αλλά σε υποκειμενικά αίτια. Από καιρό ο προοδευτισμός έχει ταυτιστεί με ένα σφοδρό αντιθεϊσμό, αντιεκκλησιασμό, αντιμοναχισμό και αντιχριστιανισμό. Επικρατούν έτσι οι ψυχίατροι, οι ψυχολόγοι, οι ψυχαναλυτές, ακόμη και οι μάγοι, οι μάντιες, οι πνευματιστές, οι ωροσκόποι και μελλοντολόγοι...

Θα κλείσω με τους λόγους του έξοχου Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη: “Άγγλος ή Γερμανός ή Γάλλος δύναται να είναι κοσμοπολίτης ή αναρχικός ή άθεος ή στιδήποτε. Έκαμε το πατριωτικόν χρέος του, έκτισε μεγάλην πατρίδα. Τώρα είναι ελεύθερος να επαγγέλλεται, χάριν πολυτελείας, την απιστίαν και την απαισιοδοξίαν. Αλλά Γραικύλος της σήμερον όστις θέλει να κάμει δημοσία τον άθεον ή τον κοσμοπολίτην, ομοιάζει με νάνον ανορθούμενον επ’ άκρων ονύχων και τανυόμενον να φθάσει εις ύψος και φανεί και αυτός γίγας. Το ελληνικόν έθνος, το δούλον, αλλ’ ουδέν ήττον και το ελεύθερον, έχει και θα έχει διά παντός ανάγκην της θρησκείας του”.

